

Best practice # 37

Maximaal faciliteren

Architectendiensten De Wielewaal Steenwijkerland

De gemeente Steenwijkerland heeft een regionaal aanbestedingsmodel ontwikkeld om het MKB een eerlijke kans te geven in haar aanbestedingen. Dat is niet onopgemerkt gebleven. Organisaties als MKB Nederland en Bouwend Nederland zijn laaiend enthousiast. Afgelopen jaar werd de aanbestedingstactiek ook ingezet voor de architectenselectie ten behoeve van de verbouwing van streekcentrum De Wielewaal in Scheerwolde. Dat resulteerde onlangs in een gunning aan de combinatie van de kleine bureaus MA2 Architecten (Friesland) en burovanplan (Groningen). Het Steunpunt reisde af naar Steenwijk om wethouder EZ, Peter van der Terp en inkoopcoördinator Erik van der Kamp om een toelichting te vragen.

Streekcentrum De Wielewaal Steenwijkerland. MA2 Architecten en burovanplan

Kunt u de achtergrond van uw aanbestedingsbeleid toelichten?

Van der Terp: 'Toen ik in 2006 aantrad als wethouder wilden lokale ondernemers graag met me praten over het gemeentelijk aanbestedingsbeleid. Al onze opdrachten van meer dan een ton werden toen nationaal openbaar aanbesteed. Het MKB was nagenoeg kansloos in onze aanbestedingen. Natuurlijk luister je dan als wethouder. De lokale bedrijvigheid bestaat voor het overgrote deel uit kleine en middelgrote bedrijven! Daarom hebben we een regionale aanbesteding ontwikkeld die we toepassen voor opdrachten die niet Europees aanbesteed hoeven te worden. Daarbij staat een aantal zaken centraal. We willen lokale ondernemers een eerlijke kans bieden in onze aanbestedingen. We hebben het dan niet alleen over ondernemingen die in de gemeente gevestigd zijn, we kijken ook waar de werknemers wonen. Zo kunnen we lokale werkgelegenheid bevorderen. Als gemeente willen we ook transparant

handelen. We trekken geen ondernemingen voor. Tenslotte gaan we niet voor de goedkoopste aanbieder, maar kiezen we voor de opdrachtnemer met de beste visie.'

Hoe ziet zo'n regionale aanbesteding er uit?

Van der Kamp: 'Onder de aanbestedingsdrempel gebruiken we een meervoudig onderhandse procedure. Een aantal ondernemers benaderen we direct. Daarnaast verstrekken we een aantal wildcards. De gemeente geeft aanbestedingsnieuwsbrieven uit met aankondigingen van opdrachten. Iedere ondernemer kan zich daar voor aanmelden. Ook de gemeentewebsite en media als twitter worden ingezet.' Van der Terp: 'De gemeentelijke organisatie moest wel wennen aan de nieuwe aanpak. De juristen waren verdeeld, mag het nu wel of niet? Toch hebben we doorgezet. We wilden rust, kwaliteit en eerlijke kansen voor het lokale MKB. We zijn begonnen met een pilot van een jaar met alle opdrachten in de openbare ruimte. Dat was in het begin eng, maar al snel kregen we het gevoel dat het goed ging en vooral ook dat het leuk was. De aanbesteding deed er nu echt toe.' Van der Kamp: 'Ook ik had vooraf twijfels. Je bent verantwoordelijk voor het juridisch correct aanbesteden. De aanpak die we de afgelopen jaren ontwikkeld hebben sluit prima aan op de Aanbestedingswet: toegankelijkheid voor het MKB, transparantie en proportionaliteit van onderhandse procedures. Het gaat erom dat je nadenkt over de uitvraag en de procedure kunt verantwoorden.'

Hoe selecteert u deelnemers voor een onderhandse procedure?

Van der Terp: 'Wij faciliteren bedrijven met onze regionale aanbestedingen. Ze moeten wel zelf initiatief nemen, hun interesse kenbaar maken. Dat is een kwestie van gezond ondernemerschap. Registratie voor de aanbestedingsniewsbrief is een kleine moeite. We nodigen drie partijen waar we vertrouwen in hebben rechtstreeks uit. Dat zijn, afhankelijk van de opdracht in principe lokale en of regionale partijen. Het moet plaatselijk zijn, anders kunnen we net zo goed voor een nationale openbare procedure kiezen. Wel proberen we altijd één externe partij rechtstreeks te selecteren. Dat houdt het lokale bedrijfsleven scherp. Afwijken van dit aanbestedingsbeleid kan alleen als ik daar als verantwoordelijk wethouder goedkeuring aan geef. Bij voorbeeld wanneer er onvoldoende concurrentie is op lokaal niveau. Niet rechtstreeks geselecteerde ondernemers kunnen een portfolio indienen om in aanmerking te komen voor een wildcard. We willen zien dat een onderneming vergelijkbare ervaring heeft. Dat geeft vertrouwen. We stellen geen harde eisen. Ook lokale jonge en innovatieve ondernemers met weinig ervaring krijgen zo een kans.'

Wat is de achtergrond van de opdracht voor streekcentrum De Wielewaal in Scheerwolde?

Van der Terp: 'Ik heb ook leefbaarheid in mijn portefeuille. Ik werd uitgenodigd door het bestuur van De Wielewaal voor een bijeenkomst met gebruikers. Daar werd de vraag gesteld wanneer het verouderde gebouw vervangen zou worden. Als jullie met een gezamenlijk plan komen, antwoordde ik daarop. Dat moet de gemeenschap zelf doen, de gemeente faciliteert waar nodig. In Scheerwolde was hulp nodig om een voorstel uit te werken, daar hebben we in begeleid. Bij de keuze tussen renovatie en vervangende nieuwbouw zijn twee zaken leidend. Ten eerste kijk ik naar het huidige programma. Past dat in het bestaande pand? Ten tweede kijk ik naar de technische staat van het pand. Is deze voldoende en zo nee, kan het pand opgeknapt worden? Uiteindelijk bleek renovatie de beste keus. Het pand biedt voldoende ruimte voor het verenigingsleven. De twee scholen die samen een brede school zouden vormen in De Wielewaal kwamen er niet uit, dus die hebben we voorlopig buiten het programma gelaten. Wel is de optie voor uitbreiding opengelaten, zodat de scholen in een later stadium alsnog kunnen aanhaken.'

Hoe is de aanbesteding voor De Wielewaal verlopen?

Van der Terp: 'De Wielewaal moest zelf de offertes beoordelen. Wij faciliteren, we vertrouwen op het proces. Natuurlijk hebben we wel geholpen bij het opstellen van de gunningsleidraad. In de gunningscommissie zaten vier bestuurders van De Wielewaal. We hebben daar een projectleider en een technisch adviseur aan toegevoegd om hen te ondersteunen. Je dwingt de

bestuursleden samen te werken, om tot een gezamenlijke keuze te komen. Als wethouder vind ik dat je de gemeenschap maximaal vertrouwen moet geven. Ik ga ervan uit dat het bestuur de juiste keuze maakt, dat draait straks op voor de exploitatie van het pand. Bovendien moet dat bestuur straks de gemaakte keuzes verantwoorden aan de bevolking en de gebruikers. Ik beheer de gemeentelijke financiën alsof het mijn eigen portemonnee is en geef alleen mijn fiat als het programma in het gepresenteerde plan past.'

Wat was er zo MKB vriendelijk aan de procedure?

Van der Kamp: 'We hebben drie lokale architectenbureaus direct geselecteerd en twee wildcards verstrekt voor de gunningprocedure. Als gemeente gingen we nadrukkelijk voor de economisch meest voordelige inschrijving, met de nadruk op kwaliteit.' Van der Terp: 'We hebben de deelnamekosten zo laag mogelijk gehouden. De deelnemers kregen een vergoeding van €1.000. Dat zie ik als een voorinvestering in kwaliteit. Ontwerpen waren niet toegestaan. Architecten moesten hun visie uiteenzetten. Het stond hen vrij om daarvoor referentieboarden, een powerpoint of allebei te gebruiken. Het gaat erom dat ondernemers laten zien wie ze zijn, waar ze voor staan. Ik zeg altijd tegen ondernemers: wees authentiek. Sommige ondernemers hebben daar moeite mee, maar dat zijn niet de opdrachtnemers die wij zoeken.'

Bent u tevreden met het resultaat?

Van der Terp: 'Het bestuur heeft vol overtuiging gekozen voor de combinatie van de bureaus MA2 Architecten en burovanplan. Dat was zeker niet de goedkoopste aanbieder. Als de gemeenschap tevreden is, ben ik dat ook.'

Meervoudig onderhandse aanbesteding: Architectenselectie verbouw streekcentrum "De Wielewaal" te Scheerwolde

Opdrachtgever: Gemeente Steenwijkerland

Gunning: combinatie MA2 Architecten en burovanplan, 2012

november 2012

Informatie

Het [Steunpunt Architectenopdrachten & Ontwerpwedstrijden](#) van [Architectuur Lokaal](#) is de onafhankelijke, niet-commerciële helpdesk voor uitschrijvers van aanbestedingen en prijsvragen in Nederland.

Het Steunpunt draagt bij aan professionalisering van het opdrachtgeverschap en aan een gezonde bouwcultuur in Nederland.

Om opdrachtgevers behulpzaam te zijn bij het opstellen van een goede (Europese) aanbestedingsprocedure voor architectuuropdrachten is [KOMPAS](#) ontwikkeld, een digitale, kosteloze standaard die voor alle partijen de nodige vereenvoudiging en transparantie biedt.

De digitale statistiekmodule [SESAM](#) biedt inzicht in de praktijk van het aanbesteden in Nederland.